

ЛИТЕРАТУРНИ НОВИНИ

2

Двуседмичник за литература, изкуство, наука и обществен живот

лева Варна, 1 февруарий 1942 год.

Редакторъ БОРИСЪ ЧЕРНЕВЪ

Година първа.

Брой

2

Общество и изкуство

Правъ е Иполитъ Тенъ, като смята, че чувствата и мислитъ, които отразява едно произведение на изкуството, сж били до голъма степен чувства и мисли на обществото, и че чрезъ писателя сжщитъ сж намърели отдушникъ и изразъ. Да се мисли, че творецътъ е напълно чуждъ на обществото, е абсурдъ.

Всѣки творецъ е по-вече или по-малко въ зависимостъ отъ обществото, всрѣдъ което се подвизава, е по-вече или по-малко създаденъ отъ това общество още повече, че срѣдствата съ които си служи той като словото, тонътъ, баграта и прочее сж обществени богатства.

Разбира се, съ това съвсемъ не се отрича индивидуалността, която безспорно носи всѣки по-значителенъ художникъ или музикантъ, и само се подчертава връзката, която сжществува между общество и творецъ.

Обществото за хората на изкуството е това, което е почвата за растенията. Отъ чернозема на обществения животъ творецътъ черпи живителни сокове за своитъ произведения, и чрезъ тѣзи сокове той растъ, цвѣти и дава разкошни плодове. Творецъ, който строи изкуствено и съзнателно прегради между себе си и обществото, който се отчуждава отъ сжщото и се затваря въ градината на своитъ лични преживявания, се осажда самъ на забрала и незначителна страна на обществото. Модернистътъ-творецъ, който провъзгласява навсѣкжде, че сж врагъ номеръ първи на обществото, сж добъръ примѣръ за едно безплодно и безъ обществена цена изкуство, когато авторикато Достоевски, Тургеневъ, Толстой и други — пили жива вода отъ извора на обществото, представляватъ фарове на човѣчеството въ вѣчния му стремежъ за развитие. Има ли смисълъ за творецъ да се затваря въ черупката си, да живѣе съ манията за своята голъма личностъ и да бжде чуждъ чужденецъ за обществото —

Пѣсни като показалецъ за тревожнитъ дни

Доста години минаха, откакто нашата поезия показва подчертанъ застои въ развитието си. Младитъ не могатъ да достигнатъ върховетъ, до които се възмогнаха тѣхнитъ предшественици, а още по-малко да ги надхвърлятъ. Пѣкъ и утвърдени наши поети сякаш сж безсилни да надмогнатъ онова, което вече сж дали.

Събитията ни дадоха нова мѣрка за всичко, включително и за поезията. По-скоро припудиха ни да търсимъ по-настойчиво въ нея известни елементи и съ огледъ на тѣхъ да правимъ преценката си.

Не случайно съвременницитъ на тѣзи събития търсятъ въ поезията, написана въ наши дни, преди всичко отгласъ на преживяното — на тревогата и възторгитъ. При това търсене старитъ мѣрки сж отживѣлица. Единствената мѣрка остава силата на въздействието върху читателя.

Отъ многото стихосбирки, излъзли презъ 1941 г., само две могатъ да отстоятъ на тази мѣрка.

И двамата поети сж млади хора, различни по темпераментъ и начинъ на поетическо виждане, но сродни по своята отзивчивостъ къмъ всичко, което виждатъ и преживяватъ. И двамата иматъ едно изходно начало — изправени предъ живота, съ който не могатъ да се примирятъ, тѣ се оплъчватъ срещу него и неговитъ неправди. Затова тѣ носятъ въ сърцата си

този макрокосмосъ? Смисль нѣма. Нѣма, защото, както казахме и по-горе, вѣнъ отъ обществото, творецътъ издребнява и се обезценява. После: не е морално сжщиятъ, който дължи много на обществото да му отговаря съ презрение, равнодушие и незначителност.

Въ единодушието между творецъ и общество се крие залогъ за успѣха на творческата личностъ!

Хр. Бояджиевъ

за новитъ стихосбирки на Младенъ Исаевъ — „Човѣшка пѣсенъ“ и на Богомилъ Райновъ — „Стихове“

тревогата на нашето време и надеждата за друго — по-радостно и щастливо. Тѣхнитъ пѣсни сж тревожни пѣсни, както сж тревожни днитъ ни.

Но, докато Младенъ Исаевъ въ „Човѣшка пѣсенъ“ е по-улегналъ и по-спокоенъ. Богомилъ Райновъ въ „Стихове“ е по-стихийенъ, по-невздръжанъ и по-грубъ. Неправдата въ живота на хората кара Мл. Исаевъ да страда, да пѣе съ болка и презъ тази болка да чертае бждещето. Бог Райновъ се домогва да залѣпи плесница на живота, който измъчва хората. Той търси да се надсмѣе надъ него, да го замѣри съ камѣкъ. Сякашъ се страхува да признае, че сжщиятъ този животъ го измъчва до болка.

Кѣде се крие обяснението за тѣзи различия?

Мл. Исаевъ израства въ срѣдата на обществена група, която носи на плещитъ си тежести и неправди повече, отколкото е заслужила. Той е израсълъ съ грижитъ, негодитъ и борбитъ на тази обществена група. Нейнитъ разбирания и нейното отношение къмъ нѣщата въ живота на хората сж за него естественъ резултатъ. Въ стиховетъ му нѣма нищо книжно, нищо преднамѣрено. Тѣ сж резултатъ на живота и чувствата му. У Мл. Исаевъ тревогата на днешнитъ дни не е случайна, не е откъсната, както не е случайно и неговото връщане къмъ хайдушката пѣсенъ на дѣдитъ, къмъ огнищата на дърваритъ, въобще къмъ народа ни.

Отношението, което поетътъ Мл. Исаевъ има къмъ живота е резултатъ на самия животъ. Презъ собствения си животъ той вижда днешнитъ събития. И всичко оформява въ цѣлостната система на единъ мирогледъ.

Чувствата, които го вълнуватъ сж искрени и прями. Тѣ, обаче, не сж винаги изяснени.

Най-ценното у него е, че когато човѣкъ затвори неговата „Човѣшка пѣсенъ“, остава съ рѣдко изпитваното чувство —

Фотомонтажъ отъ А. Хаджоланъ

Кр. Сарафовъ и Н. О. Масалитиновъ

усетилъ е какъ единъ човѣкъ изплаква тревогата и мжката отъ нерадостния си животъ.

По-другъ е Бог Райновъ. Изправенъ предъ животъ, съ който не се примирява, той не може да намѣри въ своята собствена срѣда достатъчно здрава опора за съпротива. Бог Райновъ е стопроцентовъ интелектуалецъ. Той не се мчи да разреши преди всичко проблемитъ въ своя общественъ кръгъ. Напротивъ, направо търси опорни точки за съпротива въ друга обществена срѣда. Къмъ нея той се обръща съ смѣсеното чувство на съжаление за несправдливостъ, които сж извършени спрямо нея,

тественъ пѣтъ на развитие и необходимостъ, а по пѣтя на книгитъ. Може би подобно възприемане на обществени разбирания да е възможно и да даде резултати при единъ ученъ общественикъ или дори при единъ белетристъ, но при поета — това е изключено. Цененъ е само онзи поетъ, чието чувство е искрено, прямо, и просто. Умозрителнитъ поезии сж по-скоро философски трактати, отколкото поезия. Тѣ даватъ богатъ материалъ за размисълъ, но никога не завладяватъ.

Богомилъ Райновъ не трѣбва да притягва своето остро развито чувство, своята непри-

Продължение на 4 стр.

Павелъ Вежиновъ

Филипъ ХХ Хубави и женитъ

Въ малката стаичка на учредението бѣхмѣ трима души: моята скромна личностъ, генералъ Дибичъ и Филипъ ХХ Хубави. Всѣки ще разбере, че въ компанията на единъ кралъ и на единъ завоевателъ се чувствувашъ твърде принизенъ. Всичкитъ ми старания да мина за Ричардъ Львското сърце останаха напразни. Само за известно време се бѣхъ добралъ до баронска титла, заради твърде шикозната ми шапка. Обаче, за жалостъ шапката ми откраднаха въ баръ Рицъ, а единъ денъ, отъ стая номеръ осемнадесетъ ми заграбиха и баронството. Така азъ си останахъ обикновенъ простосмъртенъ.

Масата на генералъ Дибичъ нѣмаше постоянно мѣсто. Тя се движеше бавно отъ парния радиаторъ до вентилатора, съобразно съ това дали е лѣто или зима. Надъ нея неизменно като абажуръ вѣсѣше голия ръбестъ и навѣрно страшно

дебелъ черепъ на генерала. Той нѣмаше коса. Тоестъ, би могълъ да има, но я бръснеше съ странно упорство. Това, обаче, не му прѣчеше да остави мустацитъ си да падатъ свободно като водопади отъ двѣтѣ страни на устата. Малкитъ му кървави очички имаха зло изражение. Но той бѣше добръ, въпрѣки, че обичаше да се заяжда. И неговата тънка чувствителностъ къмъ температуритъ бѣше много чудна като се има предвидъ дебелията му кожа. Зморничавиятъ генералъ презъ лѣтото едва ли не се разлиняше като разтопена масъ по пода.

Кралътъ седѣше задъ вратата, тегъ а тегъ, съ служебния телефонъ. Той си въобразяваше, че има хубава дикция и писукаше въ слушалката съ девически фалцетъ, който дразнѣше всички началници. Но кралътъ упорствуваше съ телефона и съ манията си за хубава дикция. Не го сломи

даже това, че на два пѣти пропдна още при първитъ изпитвания на конкурса за спикери въ радиото. Той имаше пилешки гърди, а коремъ почти нѣмаше. Затова пѣкъ краката му бѣха дълги и елегантни. Той ги обличаше въ тѣснички модни панталони. Изобщо кралътъ бѣше моденъ. Носѣше карирана жилетка и обувки съ високи токове. Мачкаше фасона на шапката си по всевъзможни начини. Тѣсното му лице бѣше украсено съ тънки мустачки, които му придаваха стрѣснатъ изгледъ. Съ една дума, той бѣше единъ отъ тѣзи млади хора, които стоятъ като пингвини предъ сладкарницитъ и кината, за да чакатъ сребропереститъ женски рибки. Казваше се Филипъ. Работѣше въ стая номеръ двадесетъ. А го наричаха „хубави“ заради голѣмия му успѣхъ при женитъ. Но той бѣше единственитъ, който твърдѣше това.

И тримата бѣхмѣ млади, и тримата бѣхмѣ регистратори и тримата имахмѣ единъ общъ врагъ — подначалника на отдѣлението, нареченъ отъ насъ „синъ парцалъ“. Синиятъ пар-

цалъ не ни обичаше, а ние го мразѣхмѣ. Нашиятъ шефъ, архиварътъ Поталовъ, ни спождаше рѣдко — колкото да ни докаже, че миризмата на чesнъ е по-силна отъ миризмата на ракията. Другитъ идваха по-рѣдко, ако не се смѣта и „морковчето“, една мила машинописка съ червена коса, която навѣрно ме любѣше. Иначе би ли ме тъпкала така ревностно си своитъ сладки и кейкове.

Пръвъ на работа идваше генералътъ и затваряше всички прозорци. После пристигаше Негово Кралство и ги разтваряше до единъ. И накрая бѣше вече крайно време да се яви и мойта личностъ, за да потуши избухналата кавга.

— Защо само ми се перчишъ? — ругаше Дибичъ. Не си ли виждалъ мутрата? Като че ли те е хванала пипката...

— Пипката ходи по кокошкитъ и по дурацитъ като тебъ! — казваше ужъ спокойно кралътъ, но носѣтъ му войнствено почервеняваше.

— Трай прѣжке, прѣжке недопържена, храчка съ храчка, магокъ! — пѣше въ речитативъ

генералътъ

— Сотирчо! — зовѣше ме за помощъ кралътъ. — Плюни, батенка, въ устата на това говедо. Стига е мучало!

Най-после азъ въдворявахъ тишината и всички сѣдахмѣ по мѣстата си. Но никой не бързаше да почне работа. Ако имаше моливи за острене, ние ги острѣхмѣ дълго и педантично. Ако случайно хартията на пресъ-папието не бѣше скоро поумеквана — половинъ часъ отлиташе въ вѣчността. Презъ това време водѣхмѣ дребни заядливи разговори.

— Стига си бръсналъ тази глава! — съветваше кралътъ — то мозъкътъ ти замръзва, а ти мислишъ че времето е студено. Пустни си косата, за да се стоплишъ...

— По-добре — ти се острижи! — отвърщаше сърдито Дибичъ. — На тебъ поне нѣма какво да замръзва... Презъ това време въ стаята мимоходомъ се отбиваха разни люде, за да ни съобщатъ това-онова. Въ голѣмото семейство на учредението се случваха различни нѣщица. Дѣловодителката Якимова я хванала мангафата.

Какъ не бива да се критикува

Миналата година наш извес-тен литературатор написа статия против проявит на леката и повърхностна „критика“. Нейните автори обикновено или хвалят, или отричат сь общи шаблонни фрази, въ зависимост отъ отношението имъ къмъ личността на критикувания писател. По начало тая статия застъпваше правилно гледище, тъй като се изтъкваше единъ дефектъ въ нашитъ литературни нрави. Но впечатление направи тонътъ и езикътъ, сь които авторътъ на въпросната статия си послужи. Той хвърли много злъчъ и обида изобщо къмъ младитъ, къмъ „извѣдилото се ново поколение“ — нетърпеливо, безочливо и практично, за крето морето е до колѣне. Употѣри епитета „мерзавци“, обвини нѣкои студенти за „подлизурковци“, намекна за „невежеството имъ и простацината имъ“ и въ резултатъ се получи, вмѣсто обективна критика на грѣшкитъ и на лекото отношение къмъ литературнитъ въпроси отъ страна на нѣкои млади, едно злъчно обвинение изобщо къмъ новитъ работници въ литературното поле.

Тая статия повдига голѣмо недоволство срещу автора ѝ. Въ другъ вестникъ младъ литератураторъ сь още по-злъченъ тонъ го наруга и го обвини въ какви ли не подбуди, като побърза да го отрече въ всѣко отношение. Изобщо, всички ония, които можеха да извлѣкатъ действително поука отъ статията на литературатора, смѣгнаха я за обидна и ругателна, заключиха, че тѣ сж правитъ ѝ, безъ съмнение, ще продължатъ своята дилетанска дейностъ като литературни рецензенти.

Бѣха ли тѣ въ правото си да се обидятъ? Разбира се. Защото бащински не имъ се посочваха грѣшкитъ. Не проличаваха желание, че се цели да се опятъ и подпомогнатъ, а бѣха наругани. Тѣ реагираха и не се убедиха въ своитъ недостатъци, а останаха сь впечатление, че целта е била да бждатъ уязвени.

По-общоизвестенъ и сензационенъ е случаятъ сь статията на Кирилъ Христовъ противъ Пенчо Славейковъ, напоена сь много обиди и хулиганщина. Славейковъ бѣше наруганъ по най-невъзможенъ начинъ и безусловно отреченъ. И слѣпийтъ трѣбваше да прозре невѣроят-

ната субективностъ на Кирилъ Христовъ и личниятъ му елементъ въ тая си остра статия.

Въпросътъ би взелъ другъ обратъ, ако Кирилъ Христовъ спокойно, безъ да влага личенъ елементъ разкритикуваше творчеството на Славейкова, посочеше нѣкои негови отрицателни качества въ характера му и изкаже своето мнение за дѣлото му. Дали положително или отрицателно, това щѣше да бжде само за смѣтка на автора. Защото никому не е забранено да мисли както си иска за даденъ писател и за творчеството му, стига да държи приличие и да влага обективностъ въ писанията си.

Какво обаче стана? Избухна спонтаненъ протестъ срещу статията на стария поетъ. Единодушно Славейковъ бѣше защитенъ даже и отъ ония, които при другъ случай биха имали за какво да го критикуватъ. Защото езикътъ и начинътъ на нападки въ Кирилъ Христовата статия бѣха необикновено невѣздржани и язвителни къмъ единъ виденъ покойникъ.

Повдигнатиятъ въпросъ за сѣга една проява на отрицателни литературни нрави, които сж само брѣнка отъ характера на българския културенъ деятель. Когато се критикува, това да става сь уважение къмъ противната страна и да се говори по сжщностъ на въпроса. Личниятъ елементъ да не проличава. Да се отдѣлятъ фактитъ и чрезъ факти да се оборва трудътъ на автора и то сь тонъ, въ който ясно личи достойнството на критика.

Само нечестния и безотговоренъ човѣкъ може да твърди всѣкога, че е правъ. Грѣшкитъ сж човѣшка слабостъ. Но критикитъ да се правятъ сь уважение къмъ човѣка. Всѣки ценни себе си. Това лично достойнство трѣбва да зачитаме.

Ето областъ, кждето има да се извърши една работа, която ще е отъ огромна важностъ за създаване на ценни характери, носители на творческа критика и противници на онова прекъснато самонамнение въ непогрѣшимостъ, което се проявява сь най-обидни изрази къмъ хората, чието унижение и унищожение искаме. А тия похвати се ржководятъ отъ ниски чувства.

Задачата на даровития критикъ е да ги облагороди.

Петъръ Стжпковъ

ДВИЖЕНИЕ

По булеварда свѣтълъ и спокоенъ животътъ продължава да тече неспирно. Все сжщитъ момичета развѣватъ рокли. Все сжщитъ младежи ги задирятъ.

А ти стоишъ на жгѣла въ недоумение. За своето време ли си спомняшъ ти, когато бѣше пълненъ сь планове и намѣрения и искаше свѣта да завъртишъ на прѣста си?

Сега въ очитъ ти гори безумие. Лицето ти е смъртно неподвижно. Затова ли, че неможа да кажешъ тежката си дума, и този свѣтъ не те послуша въ нищо.

О, заглуши въ сърдцето своята болка, и щомъ затихне пѣстрото движение наоколо, мини презъ улицитъ пусти къмъ полето. Надъ твоята глава луната ще се движи като ореолъ. Очитъ ти измжчени отново ще просвѣтнатъ.

Тогава вѣтроветъ ще поематъ твоята душа, угаснала въвъ миръ, успокоена. Ще дойдатъ нови хора, тѣ ще разрешатъ надвисналитъ надъ свѣта проблеми!

Александъръ Геровъ

ЗАВРЪЩАНЕ ВЪ КИЛИФАРЕВО

Далечъ задъ мене остана равнината, затихна бавно пѣтнишкия влакъ. Привечеръ е. Тъмней се планината и лѣха свежъ по пѣтя горски хладъ.

Приятенъ звънъ на медни хлопотари звучи придруженъ сь пѣсни отъ кавалъ. Шуми лесътъ. Следъ стадото овчари вървятъ и свирятъ плавно и на жалъ.

О, роденъ край! Отново въ тебъ се връщамъ синовенъ дългъ азъ чувствамъ ме зове. Тупти сърдце! Здравей родино сжща, звучете смѣло бодри стихове.

Азъ пакъ съмъ тукъ, кждето първа младостъ прекарахъ въ трудъ, игри и волень смѣхъ, кждето въ своята болка и нерадостъ живота лошъ до дѣно опознахъ.

Припада нощъ. А въ жѣлта електрика предъ мене ярко селото блѣсти. Вървя напредъ и топла радостъ блика при всѣка стѣпка въ монитъ гърди.

Пристигамъ въ кѣщи. Старата ми майка зарадвана ме среща. — Сине мой! Тополитъ шумятъ, а звучна балалайка отъ кръчмата долита сь тѣженъ вой.

Приспи ме нощъ! Азъ искамъ да почина, стопли ме въ сѣнъ отъ дългия ми пѣтъ. Ахъ, колко много време се измина отъ какъ напуснахъ родния си кѣтъ.

Унесенъ въ сѣнъ, азъ слушамъ въ наслада по улицитъ шлагерни слова. Момцитъ пѣятъ нейде серенада и радиото свири всрѣдъ нощта.

Превалия нощъ. Бѣлица въ стонъ разказва за падналитъ жертви въ есенъта. Луната вѣнъ подъ облакъ се показва и вѣтъръ брули жѣлитъ листа.

Пѣю Гаджевъ

ПО СИНУРА

„ПОЕТИ“

Наричатъ се такива. И сега въ тия изключителни времена, когато се решава сждбата на човѣчеството и героични мъже се борятъ за тая сжда, тѣ, тия „поетчета“ дори се гордѣятъ, че пишатъ стихове за алени устни и за падащи снѣжинки...

Има ли по-голѣма нравствена безотговорностъ отъ тая? Такива стихове отдавна почитаватъ въ розовитъ томчета на старитъ романтици. Но тѣ поне живѣха въ кракъ сь времето си. А тия „поетчета“ даже не ше почитаватъ и въ розови томчета. Тѣ сж еднотдневки. Луни въ ясно то обѣдно небе.

„РОМАНИЗУВАНИ БИОГРАФИИ“

Тая година сж на мода романизуванитъ биографии. Нѣколко книгоиздателства рекламиратъ серии отъ романи—биографии и автографии. Нищо по-хубаво отъ това. Великиятъ примѣръ на Великитъ може да служи за подражание и поука. Достойниятъ животъ да събуди свѣтитъ и положителни копнежи у закоравѣлитъ и отдадени на личенъ благодаренъ люде. Смыслеността на дѣлото-жертва да бжде разбрана.

Само дано отъ чисто търговски интереси да не се поднесатъ на читателитъ книги отъ съмнителни автори и сѣ още по-сомнителни преводи.

Книгоиздателствата носятъ ако не друга, то чисто народностна отговорностъ. А случаи отъ недавнашното минало ни каратъ да мислимъ, че може да има спекулация сь биографитъ на Великитъ.

А х и л ъ

Речникъ на чужди думи

търсете въ всички книжорници

Книгоиздателство

„ОТЕЦЪ ПАИСИЙ“ — Пловдивъ

чек с-ка № 591

Далечно ехо. Познатиятъ добруджански деецъ и писателъ Печо Господиновъ е написалъ нова книга „Далечно ехо“, разкази отъ детскитъ години на автора въ Добруджа. Книгата е снабдена сь предговоръ отъ писателя Стилиянъ Чилингировъ.

„Голѣмановъ“ на сцената на Добричския общински театъръ. Следъ голѣмия мораленъ и материаленъ успѣхъ, който пожена Добричския общински театъръ ще постави тия дни петата си подредъ репертуарна пиеса, българската комедия „Голѣмановъ“ отъ Ст. Л. Костовъ, постановка на директоръ-режисьора г. Ат. П. Поповъ.

Мастило, всички цѣлители, стигнато качество, всѣкой може да си приготви само сь нѣколко маслитенъ прѣхъ, достъпенъ пакѣтъ за по 1/4, 1/2, 1/3 л. Мастило, не дава утайка, оздравява перца и е — фтиса. Мостри по поискване. Стефанъ Д. Димчевъ — Варна ул. Драгоманъ 28, тел. 25-21

Просто не може да се търпи отъ нервностъ. То изворчето секнало, а тя мисли, че си загубила шапката... А Катето? Тая малка стажантка отъ фонда непременно ще стане щатна. Вече нѣколко пѣти я виждали сь инспектора Поповъ. — Но Поповъ, май че ѝ е нѣщо роднина! — казвамъ азъ неуверено.

Грѣмъ и молния! Дръжъ се, Сотирчо, за масата, да не изхвъркнешъ презъ прозореца.

Пкъ най-после Катето не е толкова лошо момиче... Защо да не стане щатна? — упорствувамъ азъ.

— Аха! Хвърлила ти е вече едно оценце? Лапна ли вѣдницата, шаранъ такъвъ! Морковчето май ще остане на сухо.

И новата кляука трѣгва да обикаля етажитъ и стаитъ. Въ резултатъ следъ половинъ часъ при менъ пристига Морковчето, гледа ме тѣжно сь своитъ прекрасни, свѣтли очи, гали ме сь погледъ, мърка жалостиво, тѣпче ме сь сладки и кейкове.

После постепенно разговоритъ спиратъ, никой не идва да ни каже нѣкоя кляука. На маситъ ни има вече цѣли ку-

пища писма и преписки. Ние превиваме грѣбъ и трудолюбиво скърцаме сь перата. Очитъ ни сѣкашъ ще се излѣятъ върху тефтеритъ отъ напрегнато внимание. Филипъ ХХ. Хубави, работи сь такова изражение, сѣкашъ подписва смъртни присжди. Генералътъ е кжсогледъ и сѣкашъ пише сь мустакитъ си. А азъ се трудя немурно сь прехапанъ езикъ и посинѣлъ отъ мастило ностъ.

Къмъ четири часа работата е свършена. Ние пакъ почваме своитъ разговори. Любимецътъ на женитъ, красивиятъ испански кралъ, ни говори за своитъ любовни подвизи и за многобройнитъ дами на сърдцето си.

— Снощи се запознахъ сь едно момиче! — разказва той — Капчица!... А едни очички — копае сь тѣхъ, копае...

— Дръжъ ме да не падна! — мърмори иронично генералътъ. — Е, какво? Приказвахъ ли?

— Разбира се... Тя ми каза...

— Знамъ какво ти е казала: махай ми се отъ очитъ, ти е казала, че ми разваляшъ панорамата...

— Говедо! Азъ я пленихъ, разбирашъ ли? Сь думи я пле-

нихъ... Знамъ какво да говоря сь женитъ... Най-напредъ ѝ казахъ: „госпожице, ѝ казахъ, вашето лице ми е страшно познато“. После презъ цѣлото време ужъ се мѣча да си спомня кжде съмъ я виждалъ. И най-накрая — а-а-а, досетихъ се! — Въ Лувъръ, г-це, има една картина на Буше „Тоалетътъ на Венера“... Вие, значи, приличате на нея, на самата тази Венера!

— Подлецъ! — казва поразенъ генералътъ.

Кралътъ непрекъснато говори за жени. И той говори сь едно сластно упоение, което го зашеметява и прави да губи всѣкакво чувство за мѣрка. Устата му бѣлватъ имена на жени, части отъ женски тѣла, признание, вопли, грѣшни думи, сладостни крѣсци.

Разбира се, ние почти нищо не вѣрвахме отъ приказкитъ му. Но той ни вадѣше доказателства, които ни смущаваха. Въ джобоветъ му често се търкаляха женски кърпички и ржкавици.

Какви ли ще сж тѣзи жабешки уста, дето ще те цѣлуватъ? — недоумяваше генералътъ — Тѣзи жени сж психопати...

— Всички жени сж психопати! — отговаряше безъ да се обижда кралътъ.

Но ето че единъ день се случи нѣщо чудно, нѣщо непостижимо. Въ единъ решителенъ моментъ кралътъ загуби при сжстствието на духа, кралътъ загуби битката. Нѣщо повече — кралътъ загуби щастieto си. И това всичко стана за нѣколко секунди.

Това стана въ стаята. Кралътъ сь непостижимо достойнство сваля своя тежкъ балтонъ и го окачи на закачалката. После се досети нѣщо и брѣкна въ джоба да извади кърпичката си. Въ този мигъ отъ джоба му падна на земята едно женско червило!

Генералътъ нададе тържествующъ крѣсъкъ и грабна кжто ястребъ малкото флаконче. Този победенъ викъ реши битката. Кралътъ се смути ужасно, почервеня и почна да срича, задавенъ отъ възмущение:

— Азъ... азъ...

— Значи, сь това червило си боядисвашъ ризата, подлецъ такъвъ! А пъкъ лѣжешъ — цѣлувачици и незнамъ що си! Ахъ, гадина!

— Но азъ...

— Мълчи! Всичко разбрахъ. Най-после кралътъ се съвзе.

— Снощи имахъ среща сь една приятелка! — заяви той прегракнало. — И червилото, знаете, остана въ менъ. Забравя го на масата, та рекохъ днесъ да ѝ го занеса...

Уви, бѣше вече много късно, за да го повѣрваме. Той бѣше загубилъ и битката и щастieto си. Отъ този день устата му онѣмѣха за любовнитъ подвизи. Нещастниятъ кралъ! Много по-добре бѣше за него да бѣше изгубилъ кракъ или ржка, отколкото правото да ни разказва мнимитъ си любовни приключения. За него смисълътъ на живота бѣше въ любовнитъ изживявания. Но той ги нѣмаше въ действителностъ. Кралътъ изживѣваше всичко въ лѣжитъ си, въ които почти вѣрваше. И ето че той остана безъ животъ... Да, да... Нима е животъ да нѣмашъ нито една отъ тѣзи многобройни хубави жени, да ги нѣмашъ въ лѣжитъ си?

Така Филипъ ХХ Хубави загуби титлата си подъ ударитъ на жестокия генералъ.

Павелъ Вежиновъ

ПРИ ЙОРДАНЪ КОВАЧЕВЪ

Разговоръ съ Председателя на Съюза на писателитѣ отъ провинцията

— Толкова пжти съмъ Ви обещавалъ „среща“ и разговоръ на литературно-обществена тема, че ми е невъзможно вече да откъзвамъ и да не отговоря на Вашитѣ въпроси — казва г. Йорданъ Ковачевъ — чрезъ които тъй педагогично ме откъсватъ отъ ежедневно бремене.

— Кажете нѣщо за първитѣ Ви стѣпки въ литературата. Въ кои издания сте участвували, какви оригинални и преводни трудове сте издали? Надъ какво работите сега? Бѣше първия ни въпросъ.

— Спѣва ме само това, че искамъ да говоря и за себе си. Не отъ изкуствена скромностъ, ами прѣсто отъ неудобство сигурно ще се сбѣркамъ, или ще си припомня не особено интересни нѣща.

Започнахъ да пиша стихове още 14-15 годишенъ, отъ страшна жажда за душата. Единъ таенъ гласъ ми шепнеше, че азъ мога да напиша невиджани нѣща, и вътре въ себе си взимахъ решение да ги крия, да не ги печатамъ, да следя другитѣ поети и писатели, и тайно въ своята поезия да ги надминавамъ и нѣкога, може би следъ смъртъта ми, да бжде открито едно рѣдко литературно съкровище! За беда, джобовѣтъ ми всѣкога бѣха пълни съ стихотворни опити. Единъ денъ, презъ миналата европейска война, моятъ приятелъ Янко Тодоровъ, сега професоръ по история, измѣкналъ тайно изъ джобовѣтъ ми нѣкакъвъ листъ, прочелъ стихотворението, понарило му се и го пратилъ на списание „Възраждане“, излизащо тогава въ Бургасъ, подъ редакцията на уважаемия Стефанъ Андрейчинъ. Замайналъ отъ изненада, азъ прочетохъ напечатани стиховѣтъ, които смѣтахъ изгубени.

Следъ това скъсване булото на моята богиня, азъ започнахъ да сътруднича редовно въ „Възраждане“, идейната красота на което съвпаднаше моитѣ духовнитѣ търсения и на неговото списание и издателство около него, дължа твърде много. Годиин следъ това съмъ се явявалъ инцидентно въ „Мисль“, „Мисль и воля“, „Свѣтлоструй“ и други литературни издания, и понеже съмъ много негодеенъ архиваръ, не мога точно и да провѣря, къде и какво съмъ печаталъ. Още къмъ 1923 г. ме гризѣше же-

ланието да видя своя книга. Благодарение на „Възраждане“, азъ видѣхъ отпечатанъ презъ 1924 г. сборникъ стихове „Моето утро“. Въ 1926 г. к-во „Посрѣдникъ“ издаде втори сборникъ стихове „На невидими струни“; въ 1928 г. сборникъ разкази „Искри“ — отдавна изчерпани; въ 1932 г. драмата „Изпуснати хора“, която презъ 1935 г. претърпѣ второ издание — сжщо изчерпано. Сжщото книгоиздателство издаде втори сборникъ разкази „Златни капки“ въ 1935 г. и въ 1936 г. „Избрани стихотворения отъ Ф. И. Тютчевъ“. По желание на читателитѣ въ 1938 г. отпечатахъ стихотворенията отъ сборникъ „Озарение“. Превеждалъ съмъ и отъ Толстой, Хюго, Горбуновъ-Посадовъ и др. Сега очаквамъ издаването на сборникъ „Избрани стихотворения отъ М. Ю. Лермонтовъ“. Готовъ за печатъ имамъ сборникъ „Избрани стихотворения отъ Сюли Приюдомъ“ и мечтая да приготвя такива, отъ Шели, Бърнсъ, Ламартинъ, Рилке и други поети на нѣжността. Работа надъ комедията „Рогъ съ жълтици“ и съ мжка отбивамъ пристѣпитѣ на десетина узрѣли вече и отдавна проучвани и замисляни драматични сюжети. Кое и кога ще бжде написано и печатано — незнай.

Все съмъ пропускалъ, когато другъ пжтъ сж ме запитвали, да отбележа, че азъ гвърде ценя моитѣ преводи и не отъ художествената книжнина. „Прогресъ и бедностъ“, „Обществени задачи“ (за жалостъ издадена съ много грѣшки) и „Земелниятъ въпросъ“ на американския икономистъ Хенри Джорджъ азъ преведохъ съ голѣмъ устремъ и любовъ, защото освобождаватъ човѣка отъ много суевѣрия и заблуждения, независимо отъ това, че сж написани съ пророческо вдъхновение.

— Има ли споредъ Васъ връзка между творчеството и обществената работа на писателя? Какво е мнението Ви по въпроса за „чистото изкуство“, за целитѣ и задачитѣ на литературата?

— Трудно е да си представя писателъ безъ обществено чувство. Ораторитѣ излизатъ предъ народа си съ жива и образна речъ, а писателитѣ съ писана. Всѣко излизане предъ народа е обществена работа, и е странно, ако не откриеме

чувство за дългъ къмъ обществото у човѣкъ, който пише за него. Изкуството е изящна изповѣдь и неизбежна проповѣдь, колкото тънка и красива по форма да е тя. За да пише човѣкъ, трѣбва да бжде преди всичко личностъ, и то не какъва да е, а оформена, разширена и даровита личностъ. Човѣкътъ, който е личностъ, има мирогледъ, има свои идеи, и идеали, и воля за дейностъ, за борба. Неизбѣжно вътрешниятъ човѣкъ се проявява въ външна дейностъ, и обратното — външната дейностъ влияе и дообработва вътрешния образъ. Съ гения и любовта на Толстой, въ време на подема и свободолубие може да се напише манифеста „Не мога да мълча“, а съ идеитѣ и въ тъмното време на Жозефъ де Местръ — неговата възхвала на палача!

Щомъ писателтъ се влияе отъ живота и той влияе на срѣдата си, изкуството не може да съществува като самоцѣль. Разбира се, то трѣбва да следва идеалитѣ, изработени въ културната и литературната история на човѣчеството и изживявани въ дадено време. То не може да се откъсне отъ живота, да се затвори въ дворцитѣ на безсѣдържателната красота и да се гордѣе съ своето бѣгство отъ живота. Изкуството може да вирѣе истински само на свобода. Угодническото или казионното изкуство, отъ една страна, и изкуството на дервишката затвореностъ, отъ друга, сж двата противни образа, до които то не трѣбва да изпада.

— Какво мислите за романтизма и реализма въ литературата въ връзка съ проблемата за новия реализъмъ?

— Пресилено е твърдението на Вилие Де-Лилъ-Аданъ, че въ този свѣтъ се раждатъ или романтици, или глупци. Позитивиститѣ и реалиститѣ не сж глупци, но биха били непоносимо скучно общество, безъ очарованието на романтичното. Въ сжщностъ всѣка дейностъ и всѣко съществуване се стреми къмъ съблужване. За да има редъ и правда въ свѣта, трѣбва да се уреди действителния животъ, но за да има красота и радостъ въ живота, трѣбва да се разработва възвишеното отношение къмъ нѣщата. Не може да установи хармония въ общественитѣ

Продължение на стр. 4

Погледъ върху еквадорската литература

(Продължение отъ бр. 1)

Другъ писателъ, който съ голѣмо умение успѣва да изрази съвременния животъ въ Еквадоръ въ прѣка връзка съ колониализма въ тази страна е Алфредо Диазъ Кансеко. Той е известенъ преди всичко като плодовитъ романистъ, авторъ на следнитѣ романи: „Кеятъ“, „Кжщата на безумнитѣ“, „Рио Ариба“, „Синьорита Еквадоръ“ и др. Отъ тѣхъ най-ценниятъ и най-непринудено написанъ си остава „Кеятъ“. Въ него Кансеко ни изобразява живота на работницитѣ по кейовѣтъ на Гваякилъ, безъ изкуственостъ и съ голѣмо познаване на живота по тия кейове. Главнитѣ герои отъ „Кеятъ“ сж пристанищния хамалинъ Хуанъ и храбрата жена отъ народа Мария дель Секора, които ни даватъ пре красната възможностъ да се запознаемъ съ жилавостта на единъ народъ.

Пабло Паласио е известенъ като авторъ на нѣколко сборника отъ разкази. Обаче неговата цена като писателъ се увеличава особено много съ публикуването на романа му „Животътъ на народа“. Въ него Паласио съумѣ да съпостави съ голѣмо умение събуждащиятъ се народъ въ борба съ насилието отъ една страна и отъ друга — съ невежеството. Въ този романъ особено ясно блѣсва художествениятъ и живъ испански езикъ на автора.

Умберто Салваторъ е писателъ, който притежава ценни качества като изразителъ преди всичко на униженитѣ и осѣрбенитѣ. Това проличава най-добре въ великолепия му романъ „Другарѣтъ“, който е написанъ подъ форма на дневникъ и въ който Салваторъ ни представя ужаситѣ на глада всрѣдъ долнитѣ обществени слоеве.

Като по-цененъ отъ посоченитѣ творци ни се вижда плодовитиятъ и далновиденъ Агийера Малта, авторъ на нѣколко социални романи. Малта съ една неподражаема бистрота ни запознава съ крещящитѣ социално-економически проблеми въ неговата родина. Така напримеръ въ романа си „Донъ Гойо“, той ни рисува съ голѣмо художествено умение живота на ония дребни човѣшки същества, обитаващи островитѣ и делтитѣ на Гваякилъ, сжщевременно и тоя на рибаритѣ и дърваритѣ, чийто животъ протича покрай чарковѣтъ и рибарницитѣ на сжщата голѣма и пълноводна рѣка.

Другъ романъ отъ Малта, на който заслужава да се спремъ е „Панама“. Това е единъ романъ съ голѣма обществена и реалистична подкладка. Отъ него бихме извлѣкли най-хубавата представа за А. С. Шати въ Панама. Тукъ изпѣква очебийната прозорливостъ на Малта, който ни дава солидни указания, какъ и по какви пжтища американската цивилизация поставя подъ една неумолима пасивностъ и негѣра, и латинца, като роби на канала.

Обаче този, който притежава най-будното съзнание отъ съвременнитѣ еквадорски писатели, който даде и продължава да дава най-голѣмия тласкъ за неговото развитие, въ чийто произведения прозира ясно то разглеждане на живота — това е писателтъ Хорхе Икаса. И въ своя великолепенъ романъ „Гробътъ на индианцитѣ“, който е една широка аргументация въ защита на паритѣ въ южна Америка — индианцитѣ. Впрочемъ въ този романъ Икаса ни изобразява въ една солидна художествена форма животътъ на индианцитѣ, обитаващи високитѣ еквадорски планини и гори, които тѣнатъ въ една нечувана мизерия. И, както пише вече цитирания Жоржъ Пиймонъ, „мжчно е да си представя човѣкъ, че могатъ да съществуватъ въ нашата епоха толкова ужасни условия за човѣшко съществуване. Отъ тази американска земя, която имъ принадлежи, индианцитѣ сж били лишени отъ нея. Единственото имъ богатство е било малката имъ колиба и мѣстенцето земя около нея“.

Разгледанитѣ до тукъ писатели и тѣхнитѣ по-значителни творби, макаръ и въ една кратка форма, иде да покаже, че въ Еквадоръ цѣлти една нова и жизнена литература. Тѣзи писатели-реалисти сж се втурнали въ водовъртежа на единъ животъ, който искатъ да опознаятъ правдиво, като се отнасятъ къмъ него критически, за да го представятъ въ една правдива художествено-реалистична форма.

Ж. Битевъ

ЛИТЕРАТУРНИ НОВИНИ е най-сериозния, интересенъ и значителенъ литературенъ вестникъ у насъ. Подкрепете всички дѣлото на Литературни новини и се абонирайте за него.

КРИТИКА

Нашата земя въ художествената литература отъ Димитъръ Добревъ

Димитъръ Добревъ е една отъ най-свѣтлитѣ фигури въ нашата съвременна културна общественостъ, единъ отъ най-ценнитѣ представители на младата българска интелигенция отъ провинцията. Редакторъ и издател на първия български литературно-културенъ вестникъ въ българското село, душа на читалището и на младата селска интелигенция въ с. Щръклево, русенско, организаторъ, ченителъ и основател на Съюза на писателитѣ отъ българската провинция, Димитъръ Добревъ пропжтува цѣла България, опознава цѣлата българска земя, свързва се съ всички нови поколения и въ своя вестникъ отрази истинския ликъ на тази земя.

Младото литературно поколение дължи нему повече отколкото всѣкому другиму. Тѣмко като звено между писателитѣ

отъ селото и писателитѣ отъ града като свързочникъ на всички културни дейци отъ селата, той имаше и нравственото задължение да каже кои именно писатели сж отразили лика на българската земя, какъ, съ какво и кои сж ни показали хубоститѣ на българскитѣ нива, планини, долини, хълмове.

Това той стори въ новата си книга „Нашата земя въ художествената литература“, съ изчерпателенъ предговоръ отъ г. проф. М. Арнаудовъ, а това е най-вѣрниятъ признакъ, че книгата е общозначима.

На 280 страници автортъ разкрива дълбоката връзка на човѣка, на писателя съ земята, изобразена така щедро въ произведенията на цѣла редица български писатели, почти половината отъ всички ратници на българското перо.

Главатъ „Уводъ“ е пълна съ

проникновени мисли за значението на земята като мотивъ въ изкуството и изобщо за изкуството, сж страници, написани ясно и като откровение — рѣдкостъ въ българската литература.

Въ главата „Земята като поетиченъ образъ“ е даденъ пълненъ разборъ на общественитѣ причини, които каратъ да се потърси земята, като изворъ и отдишъ, като изтъкнакъ на идеи и схващания и презъ значимостта на разнитѣ обществени лозунги презъ разни епохи. Тази глава е една отъ най-хубавитѣ и ценни обрисовки на общественитѣ и идейни течения у насъ презъ последнитѣ сто години и въ нея се обяснява възврѣщането на писателя — и на европейскитѣ и на българскитѣ — къмъ земята, отъ съображения, стоящи по-високо отъ тия на изкуството и на личното творческо въззрение.

Въ главата „Земята въ нашата народна поезия“ е разгнать голѣмиятъ, изчерпателенъ мотивъ въ нашитѣ народ-

ни, общотворчески умотворения на земята като вѣра, култъ и източникъ на мирогледъ за единъ селски, земеделски народъ, какъвто е българскиятъ.

Този обзоръ на българската народна поезия ще остане по дълбочината и по изчерпателността си, една отъ най-сполучливитѣ характеристики на нашето народно колективно творчество.

Въ „Земята въ личното творчество“ обхваща творчеството на 75 български писатели, кждето сж дадени образци отъ тѣхнитѣ творби за земята като пейзажно схващане на хубоститѣ на роднитѣ поля, гори и планини.

Незастѣпени сж още редица български писатели, предимно белетристи, у които се очертава едно отношение къмъ земята отъ единъ или другъ жгълъ на зрение.

Този разборъ на толкова много писатели — поети и белетристи, разгнать на 190 страници, е единъ ни повече ни по-малко прегледъ на българската художествена литература

на цѣли петъ поколения — отъ Добри Чинтуловъ до Иванъ Василевъ. Той прави книгата да бжде едно отъ най-ценнитѣ ржководства по българска литература.

Особено обхватни сж страницитѣ за Вазовъ, Чилингировъ, Елинъ Пелинъ, Йовковъ, Петкановъ. И животътъ на селото, на селячеството е отразенъ въ творчеството на тия писатели и други по мѣди, чието творчество е цененъ приносъ къмъ обществената проблематика на българската литература, на българската художествена култура.

Освѣтлявайки творчеството на толкова много български писатели, макаръ и отъ гледна точка на мотивитѣ къмъ земята и природата, Димитъръ Добревъ ни дава една великолепа книга върху българската литература и върху българската култура. Тая книга ще остане завинаги цененъ документъ при търсене на изворитѣ на българската духовностъ и художествена мисль.

Добринъ Василевъ

ЛИТЕРАТУРНИ НОВИНИ

Двуседмичник за литература, изкуство, наука и обществен живот

Излиза на 1. и 15. число на всеки месец, освен юлий и август. Годишен абонамент 50 лв., за чужбина 80 лв. Обявления по 5 лв. на кв. см., а в хрониката 10 лв. на ред. На настоятели специални отстъпки. Ръкописи назад не се връщат. Всичко да се изпраща на адрес: ЛИТЕРАТУРНИ НОВИНИ, ул. Оборище, 6 — ВАРНА. Отделен брой 2 лева.

От романтичната фотография до модерната снимка

Радост изпитваме като прелистваме старите албуми с фотографии от романтичното минало, които лежат като красив спомени върху старинния полиран скрин. Прелистваме пожълтелите от времето тежки картонени страници на плушения албум и пред нас възкръсват мили образи.

От старинните снимки на пожълтелите албуми до съвременната нервна маска е изминал дълъг път, който лежи в едно сериозно изкуство.

Днес фотографическия обектив е по-чувствителен, динамичен и нервен и тупти с пулса на новото време на тревогата и актуалността. Ние искаме да бъдем така красиви, както в романтичните времена, а сме грозни в усмивката си; актьора е печален в своята собствена трагедия; любовницата е суетна в своята гримаса; момичето от улицата търси мимолетната радост младежа взема поза, за да се хареса, а безименният мъж е дързък: за да стигнем до улицата, до водовъртежа, където обектива долавя секундата, тази секунда, в която се крият толкова радости и неволи.

На първа страница даваме

във репродукция една художествена снимка на варненския художник-фотограф г. Арам Хаджолан — собственик на фото „Скала“, където сядат два образа: — на големия артист Кръстю Сарафов и на големия режисьор Н. О. Масалитинов. Две маски, майсторски изваяни, пълни с еднородност, сила и живот.

Защото ако София може да се похвали с Пенчо Балкански като художник-фотограф, то Варна трябва да се гордее с своя самобитен творец, който без да е ходил по Европа, ни дава отлични стилни портрети, в които проличава една дълбока аналитичност и сжизняване откъм форма и линия. Неговите снимки говорят за един голем психолог, който схваща с обектива и най-тънкия порив на душата на своя модел. А това не е малко, за да се постигне, особено в портретната област, в която Хаджолан е един тънък наблюдател с едно остро око, даващо характерното на образите.

Цяла редица от снимки на артистите от Варн. народ. театър, изложени в партерния коридор на театъра, е една богата колекция, издържани като художествени творби.

Хр. Каварналиев

При Йордан Ковачев

продължение от 1 стр.

отношения онзи, който не я носи въ душата си. Пагубно за народа действа сектанското еднокланичество. Щом е реалист пише протоколи, щом е романтик измисли и безпочвени глупости! Страданията и радостите на човъка, мъките и блъска на труда, може различно да бъдат виждани, в различни пропорции, но задължително при здраво чувство на художествена мърка. Черногледството още не е реализъм и уважение към мъките на хората.

— Като председател на Съюза на писателите от провинцията, какво ще ни кажете по работите на Съюза и изобщо на писателите от провинцията?

— Писателите от провинцията и тяхният съюз живеят тежко. Обективната невъзможност да стават редовни годишни събрания и литературни четения, лишава писателите от общение помежду им и с народа.

Често ми минава мисълта,

Атанас Смирнов

Земедълски стопани

Чистотата е половина храна за добитък ви. Изкъпвайте го с пиринитризиран и никотинизир, сапун за изкъпване

Производство на химическа фабрика „Прогрес“ на ТОМА САВОВЪ
ВАРНА — Телефон 22-68

ХРОНИКА

Последен срок. Който се запише абонамент до 20 февруарий т. г. и си внесе абонамента получава безплатно книги на равносностността на абонамента — за 50 лв.

Въпреки скъпия печат и хартия ще имате вестника всеки 15 дена, в 4 или 6 страници само за 50 лв., като ще получите и премии на стойност 50 лв.

Юбилеен сборник в чест на проф. д-р Михаил Герасков. Почитатели на заслужил професор взеха почин да уредят в негова чест издаването на големия юбилеен научно-педагогичен сборник за неговата 40 годишна дейност на теоретик на педагогичната мисъл. Сборника се редактира от г. г. проф. д-р П. Цонев, Кр. Ахчийски и Ст. Каракозов.

Книга за майката на Нитче. До сега липсваше едно изследване за майката на германския философ Фридрих Нитче, която, въпреки многото прѣчки и конфликти, е съпоставяла дѣлото на своя син. Нейният внук Адалберт Оелеръ схващайки голѣмото значение на майката на Нитче, Франциска, е написал този труд, като е проследил живота на майката на Нитче от нейното рождение до смъртта ѝ. Той се спира главно на голѣмите страдания, вътрешните борби и грижите на майката през ония кѣсни години на Фридрих Нитче, когато неговият дух е бил вече помрачен.

Тази книга е паметник на едно велико майчинско съдце, на самоотверженост и неизчерпаема доброта.

Разковниче въ сърцето. Писателят Стефанъ Станчевъ наскоро из издаде новата си книга от есеа „Разковниче въ сърцето“.

Коварство и любов. Варненският народен театър наскоро ще представи „Коварство и любов“, гражданска трагедия в пет действия от Фридрих Шилеръ, постановка на директора г. П. Димитровъ.

Новъ романъ за живота на Ботевия байрактаръ. Нашият сътрудник Петъръ Стжповъ е завършил новият си биографичен романъ за живота на Ботевия байрактаръ, подъ надсловъ „Знаменосецът“. Въ романа се рисува една изключителна епоха въ навечерието на нашето освобождение, когато будните българи вдигаха глави противъ тиранията на поробителите и водеха славна борба за освобождение отъ игото.

Книгата ще излѣзе отъ печатъ въ началото на м. февруарий и ще струва 65 лв., а на предплатилите се отстъпва за 60 лв. Суми същ. записи или чисти марки до автора на адресъ: Петъръ Стжповъ, ул. Охридъ 2—Търговище.

Българска селска лирика. Наскоро ще излѣзе отъ печатъ антологията „Българска селска лирика“, подъ редакцията на Пѣю Гаджевъ и съ участието на Ц. Церковски, Тр. Куневъ, В. Павурджиевъ, Г. Радоевъ, Ат. Душковъ, Кр. Вълковъ, С. Маринковъ, Йос. Петровъ, Б. Знеповски, Ив. Василевъ, Б. Овесинович, Гр. Угаровъ, П. Геневъ, Стр. Рилецъ, Б. Кърджиевъ и др.

Художествено издание цена 30 лв. а на предплатилите до 15 февруарий т. г. ще струва 20 лв. Всичко да се изпраща на адресъ: Библиотека „Селско творчество“—гара Дойренци, Ловчанско.

Двоенъ юбилей. Тази година се навършватъ 100 години отъ откриването на фенола (карболовата киселина) и 75 години отъ узнаването на неговата антисептична мощност. Първото откритие е заслуга на химика Лоранъ, а второто на химика Круксъ. Значението на фенола не е само въ изговата дезинфекционна ефикасност. Фенолътъ въ наше време е основенъ материалъ за добиване на всевъзможни химически препарати, бои, лѣкарства (аспиринъ и др.) и, най-важното, на взривни материали, тъй наложително потребни за въоръженията на армията въ всички страни.

Капка по капка. Това е името на първата по рода си у насъ спестовна читанка за деца и юноши, написана отъ Любомиръ Дойчевъ и богато илюстрирана отъ Л. Хр. Зидаровъ. Книгата съдържа стихове, разкази и пиески и обема 112 стр. Доставя по намалена цена 20 лв. книжарница „Полетъ“, бул. Царица Йоанна 48—София.

Съобщение. Излѣзе отъ печатъ нашето издание „Извън времето“, поема отъ Божидаръ Божиловъ. Цена 18 лв., а за читателите на вестника се отстъпва за 15 лв. Книгата е хубаво издана, съ художествена корица отъ художника В. Узуновъ. На нѣкои отъ нашите абонати, настоятели и читатели изпратихме книгата. Молиме ги веднага да се отчетатъ.

ВАРНЕНСКИ НАРОДЕН ТЕАТЪРЪ

ЧЕСТЬ драма въ четири действия отъ Херманъ Зудерманъ

Ето една картина отъ съвременния животъ. Съветникътъ Мюлингъ живѣе съ своето семейство охолно въ богато уредена къща. Въ задния дворъ на неговата къща живѣе бедното семейство на Хайнике въ мизерна обстановка. Синътъ на Мюлингъ, Куртъ — разглезенъ и развратенъ момъкъ посегавъ върху честта на Алма — момата отъ бедната къща на задния дворъ, и тя пропада въ единъ пороченъ животъ. Завръща се отъ Индия синътъ на Хайнике — Робертъ, който работи въ търговската кантора на Мюлингъ. Идва той, за да намѣри спокойствие при стари родители. Най-много го ражда неговата най-малка сестра Алма. За Робертъ Алма е чисто и невинно дете. Но той се излѣгва — всичко е промѣнено: Алма е озлобена отъ сина на Мюлингъ, тя не чувствава своето падение. Робертъ иска да измъкне отъ калъта своето семейство, да възвърне честта на своята сестра. Семейството Мюлингъ е смутено, но то не за първи пътъ има случай да поправя подобна „грѣшка“. Само единъ отъ богатата къща не мисли така — дъщерята Елеонора. Тя се души въ тоя домъ на лицемерие, разврата и лъжата. Тя познава отъ малка Робертъ, нея я свързватъ спомени отъ детинство и тя го очаква съ нетърпение. И двамата не сж въ състояние да се борятъ съ условностите на своята срѣда. Но синътъ отъ бедната къща на задния дворъ и дъщерята отъ богатата къща ще живѣятъ далечъ отъ този свѣтъ и „ще създаватъ една нова честъ“.

Зудерманъ поставя проблемата за честта въ единъ животъ близкъ до нашия, безъ да даде нѣкакво разрешение. Моралната проблема за честта и у двѣте семейства — двата свѣта — получава едно и също разрешение: едините купуватъ, а другите продаватъ своята честъ. Главните герои напускатъ една действителност; задъ тѣхъ остава едно семейство Мюлингъ, което съ пари ще купува чуждата честъ; остава и едно бедно семейство Хайнике, което ще продава своята честъ; животътъ задъ тѣхъ остава сжиятъ лъжовенъ развратенъ, продаженъ. Никакво разрешение на поставената морална проблема за честта. Елеонора и Робертъ, безсилни да се борятъ и промѣнятъ своята срѣда и живота, оставятъ своите семейства да тънатъ въ

развратъ и безчестие и заблѣватъ далечъ въ джунглитъ, за да живѣятъ въ честъ. Тука не е мѣсто да сждимъ и преценяваме разрешението на поставената отъ автора проблема въ драмата. Въ „Честъ“ Зудерманъ показва своето съвършено майсторство въ постройката на драмата, като чудесно използва ефектите — особено въ последния моментъ и, ако не бѣха многото случайности, щѣхме да имаме една чудесна реалистична драма. Поставянето ѝ на наша сцена е единъ активъ за Варненския народенъ театъръ.

Въ „Честъ“ главната роля — Робертъ, синътъ отъ къщата на задния дворъ, се изнася отъ Стефанъ Караламбовъ. Той е попадналъ добре въ своята роля — на оскърбенъ братъ, комуто сж отнели честта на семейството му. Караламбовъ успѣва съ внушителна сила да предаде дълбоката покруска и разочарование. Само мислимъ, че за всички тѣзи отенци на чувства и преживявания, не сж достатъчни неговите изразни възможности — жестове и движения. Въ много моменти мълчанието би изразило дълбоката мъка по-силно, отколкото разточителството на жестове, гърчене на лицето и повишение на гласа. Въобщо, Караламбовъ е прекалено темпераментенъ. Тази нервност въ природата му не всѣкога съпада съ характера на изобразяваните отъ него герои. Все пакъ, съ образа, който ни дава въ „Честъ“, Караламбовъ показва, че е единъ отъ най-добрите актьори въ нашия театъръ, който има тънъкъ художественъ усѣтъ при създаване на образите, дълбоко и вѣрно чувство и изразителенъ гласъ.

Единъ чудесно изпълненъ моментъ въ драмата е интимния разговоръ при огнището между Елеонора и Робертъ — естественъ, непринуденъ и сѣрдеченъ. Тукъ, както и въ цялата драма, Надя Манолова изявява чудни дарования — вѣрна мимика съ богати възможности, дълбоко чувство и артистиченъ нервъ; тя говори съ всѣко движение, жестъ и погледъ. Тя ни показва, че живѣе на сцената, дори когато не е центъръ на вниманието. У нея има заразяващата сила на артиста — онова, което внушава и убеждава публиката

Кр. Басевъ

Четете Литературни новини

Пѣсни като показалецъ за тревожните дни

[Продължение отъ 1 стр.]

мириемостъ съ днешния животъ, но той ще трѣбва да потърси и намѣри опора за съпротива въ собствения си животъ. Неговите пѣсни трѣбва да станатъ чистите и неподправени пѣсни на човѣкъ, който възстава срещу собствената си обществена срѣда, защото е разбралъ нейната гнилоа и не-лепостъ.

Трѣбва да се признае, че Богомилъ Райновъ е по-стихиенъ отъ Младенецъ Исаевъ.

Тѣхните стихосбирки, безспорно, иматъ своите качества, но иматъ и своите недостатѣци, че тѣ бележатъ нѣкакъвъ новъ етапъ въ нашата лирика. Но съ сигурностъ може да се твърди, че тѣ ще останатъ като показалецъ за тревожните дни, които сме изживявали и за надеждата, която ни е крепила презъ тѣзи дни. Цв. Ивановъ

КНИЖНИНА

Въ редакцията се получиха следни тѣ книги:

Недѣлко Беневъ: Бранни години, разкази. Стр. 112, ц. 20 лв. Доставя авторътъ — гр. Габрово.

Иванъ Василевъ: Ледоветъ пукатъ, стихове. Стр. 88, ц. 25 лв.

Стефанъ Станчевъ: Живиятъ Пасий, есета. Стр. 48.

Любомиръ Дойчевъ: Капка по капка, спестовна читанка. Стр. 112, ц. 35 лв.

Петъръ Стжповъ: Приключенията на професоръ Йонъ Блъонъ, детски разкази. Стр. 48, ц. 10 лв.

Антонъ Гръшнй: Хора безъ сърдце, разкази. Стр. 88, ц. 10 лв.

М. Ю. Лермонтовъ: Бородино, стихове, превелъ К. Коняровъ. Стр. 32, ц. 10 лева. Доставя преводачътъ — Стара-загора, ул. Св. Богородица, 78

Гочо Момешки: Изъ видими свѣтъ, разкази. Стр. 137, ц. 25 лв.

Борисъ Дѣлчевъ: Литературни въпроси, есета и критики. Стр. 150, ц. 25 лв. Доставя Ст. В. Стоименовъ, София, бул. Дондуковъ, 37.

Езопови басни, преведе Ж. Битевъ. Стр. 63, ц. 20 лв.

Пѣю Долевъ: Перушинска епопея, драма въ 5 действия. Стр. 128, ц. 25 лв.

Печатница „К. Николовъ“—Варна-Тел. 26-58